

Cennetin köşkleri güzel sözlüye

Celal Keseli: “Konuşmak konuşmaktan daha iyi değil mi? Konuşan Türkiye vardı bir zamanlar.”

Güzel Söz Sadakadır

Konuşmak da, konuşmamak da aslen mubahtır. Ancak muhtevasına göre yeni hüküm alır.

Bir hukukun teslimi ise söz konusu olan, konuşmak farzdır. Konuşmamakla kul hakkı ketm edilecekse, hâkim yanlış karar verecekse, kamuoyu yanlış ve kirli bilgiler ile dolacaksa meseleyi tavzih etme adına bilenlerin konuşması elzem olur.

Dil iftirada, yalanda, yalancı şahitlikte kullanılacak ise böyle konuşmak haramdır, Hukukun tecellisini engellemek veya kişiyi yalan söz ile kötülemek haram olduğu gibi ayrıca vebaldır de. Yalancı kişi sonuçlarından da mes'uldür.

Söz vardır yağ ile baldır. Herkesi cezbeder. Kâfiri de fetheder. Yılanı da deliğinden çıkarır. Sadâka hükmündedir. Peygamber Efendimiz (asm) “Güzel söz sadâkadır” 1 buyurmuştur.

Söz vardır diken ile çalıdır. Kulakları tırmalar. Hiçbir meseleyi çözmez.

“Sözü bilen kişinin, yüzünü ak ede bir söz... Sözü pişirip diyenin işini sağ ede bir söz...

Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı...

Söz ola ağulu aşı, bal ile yağ ede bir söz...” 2

Muhatap iflâh olmayacaksa konuşmak abes olur. Üstad Hazretleri kendisine eziyette iflâh olmayanlara, “Eski Said yok, Yeni Said ise ehl-i dünya ile konuşmayı manasız görüyor. Dünyaları başlarını yesin. Ne yaparlarsa yapsınlar! Mahkeme-i Kübra'da onlarla muhakeme olacağız der, sukut eder.” 3 der.

Selâmetle Yoldan Çekil

Nazik, nezih, tatlı, saygın, kibar bir dil sevaptır. Böyle güzel dili hem Allah sever, hem insan sever. Kaba, kırıcı, saldırgan, küfürlü, aşağılayıcı sözler de günahdır. Ve

böyle dil sadece ortalığın ateşini yükseltir. Bir mesele çözmez.

Hazret-i İsa (as) yolda bir domuza rastlar. Ona nazikçe;

“Selâmetle yoldan çekil!” der.

Yanında bulunanlar: “Bu nazik ifadenizi şu domuz için mi söylüyorsunuz?” diye sorarlar.

Hazret-i İsa (as) ise o hayvana kaba bir dil kullanmaktan sakınarak: “Ben, dilimi çirkin söze alıştırmaktan korkuyorum!” der. 4

Şaka söz sevaptır. Ama kırıcı, yalancı ve alaycı olmamak kaydıyla...

Peygamber Efendimiz (asm): “Ben, haklı olduğu hâlde bile çekişmeyi bırakan kimse için Cennet’in avlusunda bir köşk, şaka da olsa, yalan söylemekten kaçınan kimse için Cennet’in ortasında bir köşk ve ahlâkı güzel olan kimse için de Cennet’in en âlâ yerinde bir köşk verileceğine kefilim.” 5

Konuşmak Ne Zaman Afettir?

Muhatabını dinlemeden konuşmak boşa konuşmaktır. Belki o da, başka cümlelerle de olsa, senin söylediklerini söylüyordur. Hele bir dinle, anlamaya çalış! Aynı şeyleri söylüyorsanız, enerjinizi boşa harcamamış olursunuz. Aynı şeyleri söylemiyorsanız, en azından katılmadığın noktalar ortaya çıkar. Ve o de seni dinlemeye mecbur olur. Seni dinleyen birisi olduğunda meramını daha iyi anlatırsın.

Onun için hiç durmadan konuşmak değil, dinlemek de önemlidir. Yoksa konuşmak bir afet olur. Her şeyi anlaşılmaz kılar.

Muhatabın hakkında tahkik edilmemiş zanlar ve su-i zanlar varsa, ilk iş, onları tahkik etmek ve doğrusunu ortaya çıkarmaktır. Böylece konuşmanı zan üzerine değil, doğrulattığın bilgiler üzerine yapmış olursun. Bir yanlışı da telâfi etmiş olursun. Bu hem toplum barışı için önemlidir, hem sevaptır. Allah doğruları sever.

Tahkik ettiğin bilgiler seni haklı çıkarsa bile, muhatabının hatalarını ortaya çıkarıp döksen bile, sen yine de muhatabından vazgeçme, şükret senin hataların değil, usûlünce konuştuğunda emin ol o da itiraf edecektir. Bu, dostun davranışıdır.

Belki de sen muhatabını tanımıyorsun. Onunla oturup konuşmaktan istigna etme. Muhtemel ki, O’nu tanıyınca hem su-i zandan kurtulacaksın, hem kalbin rahatlayacak, hem rahmeti celp edeceksin, hem Üstadını sevindireceksin ve duâsını

alacaksın! Bunca hayır daha güzel değil mi?

Dipnotlar:

- 1- Buhârî, Cihâd 72, 128.
- 2- Yunus Emre.
- 3- Şuâlar, s. 501.
- 4- Muvatta, Kelâm, 4.
- 5- Ebû Davûd, Edeb, 7, V, 150.